

Redengevende beschrijving – Vlist: Oost-Vlisterdijk 36

Monumentnummer: 23/35

FEITELIJKE GEGEVENS

Adres	Oost -Vlisterdijk 36, Vlist
Kadastraal nummer	Vlist D 316
Naam object	Raadhuis Vlist
Complexonderdelen	N.v.t.
Oorspr. functie	Raadhuis
Opdrachtgever	Gemeentebestuur Vlist
Architect/aannemer	Niet bekend
Datering / Bouwjaar	1911 (stichtingssteen)

(CULTUUR)HISTORISCHE
ACHTERGROND*Gemeentehuis*

Met de invoering van de Gemeentewet in 1851 kwam een einde aan het wettelijke onderscheid tussen steden en dorpen en vervielen de laatste stedelijke privileges. Uitgangspunt werd een gekozen gemeenteraad. Hiermee kwamen ook allerlei taken bij de gemeente te liggen. In de eerste jaren werden de ambtenaren vaak gehuisvest in bestaande gebouwen en kwam de raad bijeen in een herberg of café. Afhankelijk van de financiële draagkracht van de gemeente werd er een nieuw gemeentehuis gebouwd. In Vlist kwam het nieuwe raadhuis in 1911 tot stand. Bij de samenvoeging van de gemeente Haastrecht en Vlist in 1985 verloor dit raadhuis zijn functie en werd in gebruik genomen als woonhuis.

Het voormalige raadhuis herinnert aan de bestuurlijke ontwikkeling van de kern Vlist en de gemeente Krimpenerwaard. In het interieur zijn geen cultuurhistorisch waardevolle elementen bewaarde gebleven die nog herinneren aan de bestuurlijke functie van het gebouw.

STEDENBOUWKUNDIGE,
LANDSCHAPPELIJKE SITUATIE*Ruimtelijke opbouw Vlist*

Het lineaire dorp Vlist ontstond aan het begin van de 12e eeuw met het ontginnen van het landschap aan de beide zijden van het riviertje de Vlist. De ontginningen staan niet geheel haaks op de rivier, maar vertonen een veerpatroon. De ontginningen waren 1.250m diep. Achter de erven loopt een wetering (aan de oostzijde dicht op de bebouwing), waardoor de boerderijen in een dorpspolder zijn komen te liggen. Aan weerszijden van de Vlist ligt een weg, die net als de boerderijen, op de kleine oeverwallen van de rivier werd aangelegd. De noord-zuid verbinding langs de rivier is de belangrijkste infrastructuur tussen Haastrecht en Schoonhoven. Daarnaast was er een verbinding met Polsbroek in het oosten (t.h.v. de huidige Slangenweg). Sinds de ontginningen heeft het aantal boerderijen gefluctueerd. Uiteindelijk heeft slechts op beperkte schaal verdichting plaatsgevonden, mede door opsplitsing van de enkele kavels. Vanaf het midden van de 19e eeuw vond er enige komvorming plaats door de bouw van een boerderij en later het gemeentehuis op een verland eiland in de Vlist. Met de aanleg van een kleine woonwijk aan de westzijde van de Vlist na de Tweede Wereldoorlog werd de komvorming sterker zichtbaar. Tot het midden van de 19e eeuw vond er nog aanzienlijk veel hennepeteelt plaats. Sindsdien is men overgegaan tot veeteelt en fruitteelt.

Ruimtelijke opbouw perceel

Het voormalige raadhuis ligt op een verland eiland in de Vlist. Vanaf halverwege de 19e eeuw staat er op dit stukje grond al bebouwing. Rondom het voormalige gemeentehuis staat tegenwoordig bedrijfsbebouwing. Voor het pand staan twee leilinden in een verder eenvoudig aangelegde tuin.

Het gemeentehuis is een beeldbepalend element binnen de lineaire bebouwingsstructuur van de Oost-Vlisterdijk. Het pand heeft een markante ligging op een voormalig eiland in de Vlist, hetgeen een uitzonderlijke positie is binnen de structuur van de dorpskern. Het is de aanvang geweest voor de komvorming binnen de kern Vlist.

ARCHITECTUURHISTORISCHE WAARDE

Het pand aan de Oost-Vlisterdijk 36 is architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van een overheidsgebouw in een kleine gemeente, dat in tegenstelling tot veel andere raadshuizen geen typische kenmerken als torens, bordessen en balkons heeft, maar in het exterieur vormgegeven is als een woonhuis. Het is een voorbeeld van rijk gedecoreerde tijdsgebonden baksteenarchitectuur uit het begin van de 20e eeuw, die zich uit in een ingezwenkte lijstgevel kleurrijke accenten als de orangerode spekbanden en tegelmozaïeken in de boogvelden en de teruggelegen entree. De in de gevels gebruikte gele IJsselstenen zijn karakteristiek voor de Krimpenerwaard.

BESCHRIJVING

Het voormalige raadhuis bestaat uit één bouwlaag met een zolder onder een gebroken zadeldak, dat aan de voorzijde is afgewolfd. Het dak is gedekt met grijze Opnieuw Verbeterde Hollandse Pannen.

De voorgevel is een ingezwenkte lijstgevel, die is opgetrokken in metselwerk van roodbruine baksteen in staand verband. De zijgevel is opgetrokken in lokale gele IJsselstenen. Het gebouw is rondom voorzien van een gepleisterde plint.

De voorgevel is streng symmetrisch ingedeeld met een venster aan elke zijde van de teruggelegen voordeur en twee vensters op de zolder. De ramen zijn vernieuwd.

De bakstenen voorgevel is verlevendigd met diverse rode baksteenaccenten. Zo zijn er speklagen in orangerode baksteen aangebracht ter hoogte van onder- en bovenzijde van de vensters, en ter hoogte van de middendorpels van de vensters op de begane grond. De vensters in de voorgevel zijn voorzien van hanenkammen in rode baksteen en ook de strekken zijn verlevendigd met rode bakstenen. De boogvelden hebben een mozaïekinvulling in tegels. De teruggelegen voordeur heeft een bovenlicht met levensboom. In de entree zijn op de vloer en als plint tegelmozaïeken aangebracht.

Het schild of bord boven de entree, met daarop de tekst 'Het wapen van Vlist' en een afbeelding van het wapen, is een replica.

De vensters in de zijgevel hebben een eenvoudige rollaag in

bruinpaarse steen als strekken. Vooraan de linkerzijgevel is een stichtingssteen geplaatst met de tekst: De eerste steen gelegd door J.M. Uittenbogaart, oud 11 jaar, Vlist 14 mei 1911. Daarnaast het houten publicatiebord uit de tijd dat het pand nog als raadhuis in gebruik was.

WAARDENSTELLING

Het voormalige raadhuis aan de Oost-Vlisterdijk 36 te Vlist is van:

Cultuurhistorische waarde:

- Ter herinnering aan de bestuurlijke ontwikkeling van de kern Vlist en de gemeente Krimpenerwaard.

Stedenbouwkundige / landschappelijke waarde:

- Als beeldbepalend element binnen de lineaire bebouwingsstructuur van de Oost-Vlisterdijk.
- Vanwege de markante ligging op een voormalig eiland in de Vlist, die de aanvang is geweest voor de komvorming binnen de kern Vlist.

Architectuurhistorische waarde:

- Als voorbeeld van een overheidsgebouw in een kleine gemeente.
- Vanwege de voor een raadhuis uitzonderlijke architectuur zonder typische kenmerken als torens, bordessen en balkons, maar met een vormgeving als een woonhuis.
- Vanwege de voor de Krimpenerwaard kenmerkende zijgevels in gele IJsselsteen.
- Vanwege de rijk gedecoreerde tijdsgebonden baksteenarchitectuur uit het begin van de 20e eeuw, die zich uit in een ingezwenkte lijstgevel kleurrijke accenten als de oranje rode spekken en tegelmozaïeken in de boogvelden en de teruggelegen entree.

Waarde vanwege de Gaafheid:

- Vanwege de gaaf bewaarde hoofdmassa.
- Vanwege de gaaf bewaarde symmetrie in de voorgevel.
- Vanwege de gaaf bewaarde baksteenarchitectuur.

Zeldzaamheidswaarde:

- Vanwege de zeldzaamheid van een speciaal als overheidsgebouw ontworpen gebouw in een sobere lokale baksteenarchitectuur.

IDENTITEIT KRIMPENERWAARD

De aan de draagt bij aan de ruimtelijke identiteit van de gemeente Krimpenerwaard vanwege:

1. De massaopbouw in één laag onder een kap, haaks op de ontginningen (infrastructuur).
2. De kenmerkende traditionele baksteenarchitectuur.
3. De herinnering aan het ontstaan van de bestuurlijke gemeente Krimpenerwaard.

4. Vanwege het voor de gemeente Krimpenerwaard kenmerkende gebruik van gele IJsselsteen in de zijgevel.

BESCHERMING

De volgende onderdelen vallen onder de bescherming:
Exterieur, bouwkundige structuur en waardevolle interieuronderdelen
(met uitzondering van recent(e) sanitair, keuken(s) en badkamer(s)).

BRONNEN

- Enderink, S. (2016), *Het Krimpenerwaardboek*, Zwolle
- Groningen, C.L. van (1996), *De Krimpenerwaard*, Zwolle
- Hofkens, M., Ingen, M. Van, e.a. (1991), *Jongere bouwkunst en stedenbouw 1800 – 1945*. Monumenten inventarisatieproject
- Hoven, F. Van den (2002), *Op ontdekkingstocht door Krimpenerwaard en Lopikerwaard. Topografisch, cultuurhistorisch en recreatief handboek voor streekbewoners en toeristen*.
- Knoester, J.J. (2002), *Kernachtig Krimpenerwaard, 100 jaar plaatselijke geschiedenis*.
- Kroon, M. (2000), *Krimpenerwaardig, de geschiedenis van de Krimpenerwaard in woord en beeld*.
- Povée, H. (2004), *Tien eeuwen tussen Lek en IJssel: geschiedenis van de Lopikerwaard en de Krimpenerwaard*.
- Stenvert, R. e.a. (2004), *Monumenten in Nederland, deel Zuid-Holland*.
- Stichting Krimpenerwaard, *Monumenten in de Krimpenerwaard: in Haastrecht, Stolwijk, Vlist, Schoonhoven, Ammerstol, Bergambacht, Berkenwoude, Lekkerkerk, Krimpen aan de Lek, Krimpen aan den IJssel, Ouderkerk aan den IJssel, Gouderak: cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en objecten in beeld*.
- Ven, G.P. van de (2004), *Mensen in een waard vol wind en water: geschiedenis van de Waterhuishouding in de Krimpenerwaard*.
- Topotijdreis.nl
- Beeldbank RCE, kadastrale minuut Vlist
- Streekarchief Midden Holland (bouwvergunningen en foto's).

Historische foto afkomstig uit: <http://www.erfgoedkrimpenerwaard.nl/index.php/2013-04-04-06-38-45/124-vlist>